

SYLABUS

Predmet: **Globalistika**

Vyučujúci: **Prof. PaedDr. Jaroslav Vencálek, CSc.**

mobil: +420 731 505 363

E-mail: jaroslav.vencalek@osu.cz

Študijný program: **Politológia (magisterské štúdium)**

Ročník: **1.**

Semester: **1.**

Forma ukončenia (požiadavky):

Aktívna účasť na seminároch, max. absencie v jednom dni (za ďalšiu absenciu sa píše seminárna práca), pri viac ako 3 dňoch absencii blokovej výučby študent nesplnil podmienky pre ukončenie predmetu, napísanie 2 testov (každý min. na 30 bodov z 60 možných)

Počet kreditov: 4 (PO)

Bodovanie písomiek:

Za 1 písomku:

A: 60 -55 bodov

B: 54-50 bodov

C: 49-45 bodov

D: 44-39 bodov

E: 38-30 bodov

FX: menej ako 30 bodov

Za obe písomky:

A: 120-109 bodov

B: 108-99 bodov

C: 98-89 bodov

D: 88-77 bodov

E: 76-60 bodov

FX: menej ako 60 bodov

čl. 18 ods. 4:

Hodnotenie skúšky alebo hodnoteného zápočtu známku sa uskutočňuje spravidla na základe celkovej percentuálnej úspešnosti študenta podľa klasifikačnej stupnice, ktorú tvorí šesť klasifikačných stupňov:

A (100 – 92 %) – výborne (vynikajúce výsledky: numerická hodnota 1);

B (91 – 84 %) – veľmi dobre (nadpriemerné výsledky: 1,5);

C (83 – 76 %) – dobre (priemerné výsledky: 2);

D (75 – 65 %) – uspokojivo (prijateľné výsledky: 2,5);

E (64 – 50 %) – dostatočne (výsledky spĺňajú minimálne kritériá: 3);

FX (49 a menej %) – nedostatočne (vyžaduje sa ďalšia práca: 4).

Témy prednášok:

1. blok prednášok: 16. 02. 2023; 08,00 – 13,10 hodín, učebňa č. 499

1. Filozofický prolog ke studiu globalistiky. Dynamika sveta a zvláštní úloha noosféry při formování globalistiky Terizmus, geoetika a geošiltika v kontextu prostorové integrace
2. Čtyři formy chaosu postsekulární společnosti. Globalismus s lidskou tváří, Římský klub a resolutika.
3. Hyperglobalismus, alterglobalismus a národní státy v integračním procese. Předmět a metody globalistiky

2. blok prednášok: 09. 03. 2023; 08,00 – 13,10 hodín, učebňa č. 499

4. Megatrendy prvních dekád 21. století. Morální rozvrat vyspělých ekonomik.
5. Globální svobodný trh a zkušenosti s inovovaným Greshamovým zákonem a identifikace priorit současného světa. Potřeba změny kurzu vývoje planety. Ohrožená kultura jako výsledek konfliktu technosféry s biosférou.

6. Alternativa slušného života pro každého, hledání společných východisek v dialogu o přijatelném světovém pořádku a syntéza dvou východisek. Tekutý moderní život a jeho nebezpečí.

3. blok přednášek; 30. 03. 2023; 08,00 – 13,10 hodin, učebna č. 499

7. Evropa a globalizace. Europeizace, westernizace a vstup do éry globalizace, světový étos a vládnutí na planetě a postavení USA jako jediné supervelmoci v dialogu syntézy civilizací
8. Evropská unie - úspěšný ale parciální experiment integrace, noví členové a změna struktury EU a Cyrilo – Metodějská mise jako historický pokus o překlenutí hranic mezi východní a západní Evropou. Proces integrace a jeho vliv na regionotvorný proces státu. Funkce mýtů v evropské integraci. Hegemonismus
9. Britské postoje v dialogu o modelu EU. Evropský a americký sen o globální společnosti. Konfrontace versus komplementarita. Nový model politického systému EU nebo superstrát? Humanita v pohybu

4. blok přednášek 20. 04. 2023; 08,00 – 13,10 hodin, učebna č. 499

10. Globalizace, integrace a úloha státu, integrita státu a univerzální společnost. Vývoj faktorů tvořících integritu státu, veřejná správa jako nástroj integrity státu, adekvátní koncepce veřejné správy v globalizujícím se světě.
11. Globalismus nesmí proměňovat státy a národy na nižší provinční celky, Lisabonská strategie pro formování poznatkově orientované společnosti. Globalistka a chronopolitika, pokusy o zformování univerzálního zákona globální organizace.
12. Stát, demokracie a management strachu / Vedle sebe sami. Torziové pole v globální organizaci světa, scénáře managementu vědy a technologie pro éru globalizace, život jako nejvyšší globální hodnota.

5. blok přednášek 04. 05. 2023; 08,00 – 09,40 hodin, učebna č. 499

13. Globalizace jako fenomén vyvolávající problémy v perspektivách demokracie. Mediasféra a blogosféra. Severský model organizace společnosti a jeho využití na Slovensku.

Témy seminářů:

- 1., **Organizační, metodické a technické pokyny k průběhu a ukončení seminářů**
16. 02. 2023 14,10 – 14,55 č. 499;
- 2., 3., 4. **Čtyři formy chaosu postsekulární společnosti a globalistika. Dynamika světa a management planety. Svoboda pohybu a sebekonstituování společnosti. Vymezení předmětu globalistiky a trendy poznávání globálních procesů.**
09. 03. 2023 14,10 – 16,40 č. 499;

Literatura:

- Bauman, Z.: Globalizace. 1. kapitola, s. 15-35.
- Bělohradský V. : Čtyři formy chaosu postsekulární společnosti. Salon/ příloha Práva (ze dne 24. 6. 2010).
- Fromm, E. Mít nebo být? Praha: Naše vojsko, 1994 Díl I. Porozumění rozdílu mezi mít a být (str. 20 – 56)
- Ivanička, K.: Globalistika / Poznávanie a riešenie problémov súčasného sveta. 1. kapitola, s. 15-55.
- Hronec, O.: Aká sme to krajina. Liptovský Mikuláš. Tranoscium, 2015 96 s.
- Vencálek, J.: Teória fraktálnej demokracie /Theory of Fractal Democracy. Prešov: Filozofická fakulta PU, 2014. (Kapitola: Západocivilizačné dimenzie vnímania spoločenskej reality) str. 23-67

- 5., 6., 7. **Planeta Země jako domov člověka v éře finalizace propojování ekumeny. Hledání východisek v dialogu o přijatelném světovém uspořádání. Globalizace civilizačních rizik.**
30. 03. 2023 14,10 – 16,40 č. 499; T E S T č. 1

Literatura:

Beck, U. Riziková společnost, kapitola 1.4. str. 47-58
Bauman, Z.: Život ve věku nejistoty, str. 15-32.
Ivanička, K.: Globalistika / Poznávanie a riešenie problémov súčasného sveta. 2. kapitola, str.57-79. kapitola 3, str. 81-87.
Hauser, M.: Kapitalismus jako zombie. Praha: Rybka Publishers, 2012.(Kapitoly: Přízrak neoliberalismu a kapitola Prázdný střed liberální demokracie) str. 9 – 84.
Šmajš, J.: Ohrozená kultura, str.57-112.
Vencálek, J.: Teória fraktálnej demokracie / Theory of Fractal Democracy. Prešov: Filozofická fakulta PU, 2014. Kapitola Spoločenská kríza ako iniciačný zdroj zmeny) str. 68 – 99.

- 8., 9., 10.. **Evropa a globalizace. EU a Cyrilo – Metodějská mise jako historický pokus o překlenutí hranic mezi východní a západní Evropou.**
20. 04. 2023 14,10 – 16,40 č. 499;

Literatura:

Bauman, Z.: Život ve věku nejistoty, str. 33-55.
Ivanička, K.: Globalistika, / Poznávanie a riešenie problémov súčasného sveta. Kapitola 4, str. 113-145.
Hendersonová, H.: Za horizontem globalizace / Utváření udržitelné globální ekonomiky: Praha: DharmaGaia, 2001. (Kapitoly: Globalizace: dilemma současnosti, Od ekonomiky k systémovému myšlení, Za horizontem globalizace.) Str. 7 – 98.
Mezřický, V (ed.): Perspektivy globalizace Praha: Portál, 2011. Kapitoly: Globalizace a perspektivy globálního světa, Výhledy světové ekonomiky, Světové vládnutí, Jiný svět) str. 11 – 38, 195 – 225)
Pehe, J.: Demokracie bez demokratů, str. 63-86.
Suša, O.: Globalizace v sociálních souvislostech. Praha: Filosofia 2010. Kapitoly: Vytvářené globalizace: komplexita a historická dynamika, Globalizační kontexty, hybné síly, sociální aktéři.) str. 75 – 162.
Vencálek, J. Inkluzívna diferenciácia sveta / Inclusive Differentiation of the World.Kapitoly: Prolog., Úvod. Zmeny vo vnímaní spoločenskej reality na prahu 3. tisícročia.

- 11., 12., 13 **Globalizace, integrace a úloha státu, integrita státu a univerzální společnost. Globalistka a chronopolitika. Stát, demokracie a management strachu / Vedle sebe sami. Globalizace jako fenomén vyvolávající problémy v perspektivách demokracie. Mediasféra a blogosféra .**
04. 05. 2023 09,45 – 12,15 č. 499; T E S T č. 2.

Literatura:

Bauman, Z.: Život ve věku nejistoty, str. 57-89.
Bělohradský, V. Věk extrémů reloaded. Právo: roč. 25, 2015. Salon/ Literární a kulturní příloha 904 ze dne 22.1. 2015
Ivanička, K.: Globalistika, kapitoly 6, 7, str. 173-231.
Pehe, J.: Demokracie bez demokratů, str. 113-165.

Soros, G. Vek omylnosti /Dôsledky vojny proti terorizmu. Bratislava: Kalligram, 2007.
(Kapitola: Druhá časť: Súčasná chvíľa v dejinách) str. 79 - 171
Suša, O.: Globalizace v sociálních souvislostech současnosti. Praha: Filosofia 2010.
(Kapitola: Sociální změny, rizika a nerovnosti v podmínkách současné globalizace.) str. 163 – 250.
Vencálek, J. Inkluzívna diferenciácia sveta / Inclusive Differentiation of the World. Kapitoly: Globalizačné prejavy kvantitatívnych a kvalitatívnych zmien a ich dôsledky na vnímaní spoločenskej reality. Inkluzívno-fraktálna diferenciácia sveta.

Literatúra:

- AMATO, G.:** *Je jiný svět možný? / Cesta k pochopení a změně.* Brno: Doplněk, 2007, 192 s. ISBN 978-80-7239-210-0.
- BÁRTA, M., KOVÁŘ, M., FOLTÝN, O. (eds.):** *Na rozhraní : Krize a proměny současného světa.* Praha : Vyšehrad, 352 s. ISBN 978-80-7429-357-3.
- BAUMAN, Z.:** *Globalizace /Důsledky pro člověka.* Praha: Mladá fronta, 2000, 160 s. ISBN 80-204-0817-7.
- BAUMAN, Z.** *Úvahy o postmoderní době.* Praha: Slon, 2002, 168 s. ISBN 80-86429-11-3.
- BAUMAN, Z.** *Tekuté časy /Život ve věku nejistoty.* Praha: Academia, 2008, 112 s. ISBN 978-80-200-1656-0.
- BECK, U.:** *Riziková společnost.* Praha: Slon, 2004, 432 s. ISBN 80-85429-32-6.
- BĚLOHRADSKÝ, V.:** *Společnost nevolnosti.* Praha: Slon, 2007. ISBN 978-80-86429-80-9.
- BOČÁKOVÁ, O., TOMÁŠKOVÁ, A. (ed.):** *Aktuálně otázky politiky / Zborník príspevkov z medzinárodnej konferencie dňa 4. februára 2011.* Trenčín: Trenčianska univerzita A.D., 2011, 400 s. ISBN 978-80-8075-485-3.
- BREGMAN, R.:** *Lidstvo : Dějiny naděje.* Praha: Argo, 2022, 428 s. ISBN 978-80-257-3693-7.
- DUDINSKÁ, I. a kol.** *Politologické penzum III.* Prešov: Vydavateľstvo Prešovskej univerzity, 2015, 102 s. ISBN 978-80-555-1522-9.
- DUDINSKÁ, I., DUNAJ, E., POLAČKOVÁ, A. (eds.)** *Dilema hraníc v interdisciplinárnej perspektíve.* Prešov: Vydavateľstvo Prešovskej univerzity, 2018, 156 s. ISBN: 978-80-555-2051-3.
- FISHER, M.:** *Kapitalistický realismus.* Praha: Rybka Publishers, 2010, 112 s. ISBN 978-80-87067-69-7.
- FROMM, E.:** *Mít nebo být?* Praha: Naše vojsko, 1994, 176 s. ISBN 80-206-0469-3.
- FROMM, E.:** *Strach ze svobody.* Praha: Portál, 2014, 240 s. ISBN 978-80-262-0615-6.
- FUKUYAMA, F.** *Identita / Volání po důstojnosti a politika resentmentu.* Praha: Malvern, 2018, 208 s. ISBN 978-80-7530176-5.
- GRAY, J.** *Marné iluze / Falešné představy globálního kapitalismu.* Košice: Paradigma.sk, 264 s. ISBN 80-968603-1-3.
- HAUSER, M.:** *Kapitalismus jako zombie / neboli Proč žijeme ve věku přízraků.* Praha: Rybka Publishers, 2012, 364 s. ISBN 978-80-87067-62-8.
- HENDERSONOVÁ, H.** *Za horizontem globalizace / Utváření udržitelné globální ekonomiky.* Praha: DharmaGaia, 2001, 144 s. ISBN 80-85905-93-0.
- HERTZOVÁ, N.** *Plíživý převrat / Globální kapitalismus a smrt demokracie.* Praha: Dokořán, 2003, 256 s. ISBN 80-86569-46-2.
- HOBBSAWM, E.** *Globalizace, demokracie a terorismus.* Praha: Academia, 2009, 136 s. ISBN 978-80-200-1725-3.
- HOMOLKA, J.:** *Koncept racionální civilizace / Patočkovy pojetí modernity ve světle civilizační analýzy.* Praha: Togga, 2016, 316 s. ISBN 978-80-7476-103-4.
- HRONEC, O.** *Aká sme to krajina.* Liptovský Mikuláš: Tranoscius, 2015. 96 s. ISBN 978-80-7140-464-4.
- CHOMSKY, N.** *Kdo vládne světu?* Praha: Univerzita Karlova, 2019, 334 s. ISBN 978-80246-3626-9.
- CHRASTINA, K.** *Přežije Západ svůj úspěch?* Příbram: Print edice X, 2012. 342 s. ISBN 978-80-904946-3-3.

- IŠTOK, R., I. KOZÁROVÁ a kol.** *Geokonfliktológia / Teoretické aspekty a empirická aplikácia (Vybrané problémy)*. Prešov : Vydavateľstvo Prešovskej univerzity, 2015. 240 s. ISBN 978-80-555-1339-3.
- IVANIČKA, K.** *Globalistika / Poznávanie a riešenie problémov súčasného sveta*. Bratislava: Iura Edition, 2006, 288 s. ISBN 80-8078-028-5.
- IVANIČKA, K. a kol.** *Kreativita, invencia, inovácia / Stimulátory rastu, prosperity a trvalej udržateľnosti SR*. Bratislava: Ekonóm, 2009, 362 s. ISBN 978-80-225-2763-3.
- IŠTOK, R., KOZIAK, T., HUDEČEK, T., MATTOVÁ, I.** *Geopolitika, globalistika, medzinárodná politika / Komentovaný výber textov*. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, 2010, 360 s. ISBN 978-80-5550-164-2.
- IŠTOK, R., MADZIKOVÁ, A. (ed.)** *Priestorovo-politické systémy na začiatku 21. storočia a perspektívy ich vývoja*. Prešov: Prešovská univerzita, 2014, 1440 s. ISBN 978-80-555-1177-1.
- IŠTOK, R., MADZIKOVÁ, A. (ed.)** *Politicko-priestorová štruktúra štátu v podmienkach globalizácie*. Prešov: Vydavateľstvo Prešovskej univerzity, 2019, 120 s. ISBN 978-80-555-2328-6.
- LIPOVETSKY, G.** *Hypermoderní doba / Od požitku k úzkosti*. Praha: Prostor, 2013, 148 s. ISBN 978-80-7260-283-4.
- LIPOVETSKÝ, G., JUVIN, H.** *Globalizovaný západ / Polemika o planetární kultuře*. Praha : Prostor, 2012. 232 s. ISBN 978-80-7260-265-9.
- LIESSMANN, K.** *Teorie nevzdělanosti / Omyly společnosti vědění*. Praha: Academia, 2010, 128 s. ISBN 978-80-200-1677-5.
- MEZŘICKÝ, V. (ed.)** *Perspektivy globalizace*. Praha: Portál, 2011, 228 s. ISBN 978-80-7367-846-3.
- ORD, T.** *Nad propastí : Existenční riziko a budoucnost lidstva*. Praha: Argo, 2022, 484 s. ISBN 978-80-257-3779-8.
- PEHE, J.** *Demokracie bez demokratů*. Praha: Prostor, 2010, 296 s. ISBN 978-80-7260-234-6.
- SAFRANSKI, R.** *Kol'ko globalizácie unesie človek?* Bratislava: Kalligram, 2006, 96 s. ISBN 80-7149-858-8
- SCHMIDT, H.** *Sebezáchova Evropy*. Praha – Litomyšl: Paseka, 2003, 184 s. ISBN 80-7185-561-8.
- SEDLÁČEK, T.** *Ekonomie dobra a zla / Po stopách lidského tázání od Gilgameše po finanční krizi*. Praha: 65. Pole, 2009, 272 s. ISBN 978-80-903944-3-8.
- SCRUTON, R.** *Západ a ti druzí : Globalizace a teroristická hrozba*. Brno: Barristel & Principal, 2016, 176 s. ISBN 978-80-7485-101-8.
- SOROS, G.** *Vek omylnosti / Důsledky vojny proti terorizmu*. Bratislava: Kalligram, 2007, 224 s. ISBN 978-80-7149-954-1.
- STANĚK, P., IVANOVÁ, P.** *Štvrtá priemyselná revolúcia a piaty civilizačný zlom*. Bratislava: Elita, 2015, 216 s. ISBN 987-80-970135-8-5.
- SUŠA, O.** *Globalizace v sociálních souvislostech současnosti / Diagnóza a analýza*. Praha: Filosofie – ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ, 2010, 352 s. ISBN 978-80-7007-320-9.
- ŠMAJS, J.** *Ohrozená kultúra*. Banská Bystrica: PRO, 1997, 234 s. ISBN 80-89057-12-8.
- ŠTRAUS, T.** *Toto čudesné 21. storočie*. Bratislava: Kalligram, 2009, 162 s. ISBN 978-80-8101-143-6.
- TOFFLER, A., TOFFLEROVÁ, H.** *Nová civilizace*. Praha: Dokořán, 2001, 128 s. ISBN 80-86569-00-4.
- VENCÁLEK, J.** *Inovativní koncept genia loci (regionis) a globalizace*. In: *Globalizácia a vzdelávanie učiteľov alebo kol'ko globalizácie unesie učiteľ*. Bratislava : Pedagogická fakulta UK, 2012. S.111-118. ISBN 978-80-223-3188-3.
- VENCÁLEK, J.** *Evropa po 20 letech od vyhlášení institutu evropského občanství*. In *Annales Scientia Politica* [online]. 2013, roč. 2, čís. 1 [cit. 2013-06-29], s. 4–9. Dostupné na internetu: <http://www.unipo.sk/filozoficka-fakulta/ipol/asp/1-2013>. ISSN 1339-0732.
- VENCÁLEK, J.** *Teória fraktálnej demokracie / Theory of fractal democracy*. Prešov: Prešovská univerzita, 2014, 196 s. ISBN 978-80-556-1068-2.
- VENCÁLEK, J.** *Fraktální společenství lidí jako možné řešení celospolečenské krize*. In: A. LISNÍK, K. GREŇOVÁ, M. AMBROZY, J. JANÍČKOVÁ, I. FRANZEOVÁ, K. ČARNOGURSKÝ, eds. *Sociálně posolstvo Jána Pavla II. pre dnešný svet. „Univerzita ako miesto dialógu“*. [CD-ROM]. Ružomberok: Verbum, 2014. ISBN 978-80-561-0151-3, s. 863-867.

VENCÁLEK, J. Od tolerance k důvěře a fraktální demokracii. In: I. DUDINSKÁ, V. DUDINSKÝ, eds. *Idea tolerance II*. Prešov: Vydavateľstvo Prešovskej univerzity, 2014. ISBN 978-80-555-1219-8, s. 9–16.

VENCÁLEK, J. Altruismus a egoismus jako společensko-politické hodnoty na přelomu 2. a 3. tisíciletí. In *Annales Scientia Politica* [online]. 2015, roč. 4, čís. 1 [cit. 2015-07-08], s. 17–22. Dostupné na internetu: <http://www.unipo.sk/filozoficka-fakulta/ipol/asp/1-2015/>. ISSN 1339-0732.

VENCÁLEK, J. Autonomie a heteronomie jako společensko-politické hodnoty na přelomu 2. a 3. tisíciletí. In *Annales Scientia Politica* [online]. 2015, roč. 4, čís. 2 [cit. 2015-12-23], s. 87–92. Dostupné na internetu: <http://www.unipo.sk/filozoficka-fakulta/ipol/asp/2-2015/>. ISSN 1339-0732.

VENCÁLEK, J. The Social Need for Reinterpretation of the Theory of Democracy. In : *Political Science Forum / Politologické fórum*. ISSN 1338-6859, 2015, vol. 4, num. 2, s. 45-55.

VENCÁLEK, J. *Inkluzívna diferenciácia sveta / Inclusive Differentiation of the World*. Nemšová: Tlačiareň J + K, 2021, 218 s. ISBN 978-80-89788-56-9.

ZAKARIA, F. *Deset lekcí pro postpandemický svět*. Praha: Prostor 2021. 336 s. ISBN 978-80-7260-489-0.

ŻARNA, K. (eds.) *Bezpieczeństwo prawa człowieka stosunki międzynarodowe*. Rzeszów: Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2021, 296 s. ISBN 978-83-7996-893-0.

Slovníky:

1. Slovník společenských věd. SPN: Bratislava 1997
2. Velký sociologický slovník. I. II. díl. Karolinum: Praha 1996
3. DUDINSKÁ, I. a kol. Politologické penzum. Prešov: Vydavateľstvo Prešovskej univerzity, 2018.

Prešov 12.01.2022